

F KOVÁŘ:

O působnosti notářů a advokátů podle daných zákonů a zvyklostí.

(Příspěvek k diskusi.)

(Dokončení.)

Co se týče soudního komisařství, sluší rozeznávat:

1. dokud nejsou státní poplatky za výkony soudců dost určeny nebo patřičně zvýšeny a sazbám notářským na roveň postaveny

a) má být na místech sborových soudů projednání všech pozůstalostí vyhrazeno notářům a

b) na venku se má přidělovati projednání nyní dle uvážení soudce vzhledem ku jeho disposici časové, agendové a jiné a co snese účtování notářské;

2. až budou státní poplatky za výkony soudů se sazbami notářskými unifikovány, pak

ad a) má zůstati při stavu dosavadním a

ad b) má se záležitost upravití loyálně tak, aby jednu polovinu pozůstalostí chudých i bohatých projednal soudce a druhou notář dle zásady vyslovené v dosud platícím § 185 notářského řádu z r. 1855 a pouze tam, kde by byl soud agendou přetížen, může soudce z oné své poloviny ještě přiděliti projednání spleťtá, obtížná a vyžadující mnoho času notáři.

Důvod shledává se v tom, že celá instituce notářská jest už od roku 1850 atd. uzákoněna na výpomoc soudům.

Ani za nynější doby, dokud nejsou státní poplatky za výkony soudců a soudních úředníků stanoveny na stejnou míru se sazbami notářskými, — nemají býti notáři jakousi metlou nebo jakýmsi trestem pro strany, když u soudce zdráhají se ku dohodě, že se jim pohrozí předáním projednání notáři, kde musejí platiti; — neboť přes to, že notář je poukázán na plat od stran, nepřestává tím býti stejně objektivním právním manucentem jako soudce a k tomu se ještě vynasazí jako odborník v kautelárním řízení a v taxovních předpisech upravití záležitost ve prospěch stran v mezích zákonů.

Advokát soudům nevpomáhá, neboť i v těch záležitostech, ve kterých jest uzákoněno jeho nucené zastupování, je vždy jen pro stranu a se stranou, které provede výkon soud; naopak soudy toho času přerušnými výkony ověřovacími a komisními pomáhají advokátům.

Jak už uvedeno, jsou advokáti vylučitelní z projednání pozůstalostních písemnými podáními k soudům z příčiny různých i protichůdných účastnických zájmů a proto je velmi záhodno, by dohlédací úřad ve svém věstníku upozornil pražské i venkovské soudce na nepřistojnost u těch kterých se jeví v předběžném vyřízení pozůstalostním poučovati druhé dědice poznámkou, že ten onen zmocnil toho kterého advokáta podepsaným plnomocenstvím, aby je též podepsali.

Případným jmenováním advokátů za notáře na potřebná místa odpadne při nynější skoro živnostenské přespočetnosti advokátů značná část vlastních vážných konkurentů ve stavu advokátů, dorost advokátský nebude se bez agendy smluvní tak množiti, stav notářský při ponechání mu náležitě agendy sesílí, stane se soběstačným, sebevědomějším a svou vlastní agendou kvalifikovanějším pro své povolání a nikoli, jak se nyní na něho se všech stran útočí a na něm žádá, poníženějším a závislejších, bude uznáván nejen úřady, nýbrž i obecně za stav nezbytný a nebude hlavně ve velkoměstě zabývatí se pouze droby legalisačními a protestními a

jen ověřováním průběhu valných hromad, tak že při dostatečné zaměstnanosti nedojde ku výstřelkům nekalé soutěže.

Po té nastane též očista ve směru, že účastníci shora jmenovaní, mající svého advokáta, ku kterému buď z dočasného pohodlí a zvyku nebo z domnělého koncentračního přehledu své právní poměry sporné i mimosporné i nyní listinářské hromadí, pak budou míti také svého notáře pro věci listinářské, jak už to sem tam někde je. —

Zdálo by se logickým vůči druhému odstavci § 4 vládního návrhu nového notářského řádu,

— »že ve sporných věcech mohou notáři zastupovati strany jako zmocněnci u soudu svého sídla, není-li v tom místě aspoň dvou advokátů a není-li přikázáno zastoupení advokátem a jinak v místech o dvou nebo více advokátech že mohou notáři zastupovati strany jen výmínečně, nemůže-li nebo nechce-li žádný z advokátů stranu zastupovati a není-li to na újmu jejich činnosti jako notářů«.

postavit analogicky ve vládním návrhu nového advokátského řádu,

— »že při sepisování listin a při projednávání pozůstalostí písemnými podáními jednati se stranami různých zájmů a vésti řízení mezi stranami mohou advokáti ve svém sídle, kde nejsou aspoň dva notáři, — a není-li přikázáno sepisování a jednání notářem a jinak v místech o dvou nebo více notářích že mohou advokáti spisování a jednání předsevzítí jen výmínečně, nemůže-li nebo nechce-li zdůvodněně žádný z notářů dotyčné sepsání a jednání provésti a není-li to na újmu jejich činnosti jako advokátů«.

než ale bylo by to ustanovení nejen velice nevhodné, jelikož na mnohých venkovských místech je třeba více než pět advokátů proti jednomu notáři, nýbrž i zcela nesprávné a proti všem principům o povolání advokátů shora uvedeným.

Jest na notářích, aby se jejich stavovská kolegia vzhledem ku přípustnosti dle § 134 odstavce 2. notářského řádu o odstranění shledaných vad a pak o návrzích zákonodárných usnesla,

buď aby se ústně i písemně zakročilo u ministerstva spravedlnosti, aby jako dozorčí úřad nad působností notářů a advokátů učinilo příslušné opatření a zveřejnění ve svém ministerském věstníku o přesném a každému srozumitelném výkladu jednostranné zastupovací zásady vyslovené v § 8 adv. ř. z r. 1868 a ve druhé části první věty § 10. téhož řádu, že advokáti nejsou povoláni a oprávněni ku sepisování soukromých listin o právních jednáních účastníků s různými i protichůdnými zájmy a že nejsou též oprávněni a povoláni k projednání pozůstalostí písemnými podáními za dědice a vůbec účastníky různých odporujících si zájmů, — neb aby vyvolalo judikát nejvyššího soudu v uvedeném směru, jelikož je notoricky známo, že advokátní a soudní praxe v těchto záležitostech je nestejná a nesprávná, nebo dalo provésti hromadné kárné řízení.

V obou případech záleží na všech notářích, chce-li a má-li se podniknouti zmíněná akce u ministerstva spravedlnosti a pak u nejvyššího soudu, aby ku získání důkladného a obsáhlého podkladu k tomu cíli každý notář ve svém působišti sebral co nejvíce křiklavých případů advokátských listin vícestranných, jak a za kterých okolností k nim došlo, zvláště pak také mezi rodiči, dětmi, snoubenci a podobně, ke kterému druhu smluv se také již ten který advokát osměluje i podmínku sňatku k vůli

taxám uvádí a pak s oddacím listem předkládá k zaknihování soudům, které to kladně vyřizují.

Bude to jen odvěta za pověstnou činnost advokátů proti bývalému notářskému projednávání pozůstalostí obligatornímu — a za to, že advokáti se svou navykou pseudonotářskou praxí listinářskou tak daleko dospěli, že se již odvažují v politických stranách, ve kterých mají jen trochu vlivu, dělati náladu a dát uzákonit, aby jim bylo dovoleno ověřování podpisů a opisů na způsob notářů, ač je to proti zásadám advokátského řádu a jejich povolání vůbec a tím že nejen porušují notářskou agendu de facto, nýbrž i míní ji rušiti de jure.

Budiž zde konstatováno, že tento článek, uveřejněný v odborném časopise notářském, má se státi zdůvodněnou základnou pro notáře nutně a včasné zbudovatelný štít, od kterého se přerůzné útoky nepřítelů a nepřátelských kritiků a nenasytých parasytů na povolání a stavu notářském odrazí. Když boj, tak boj a neskládat ruce v klín.

Posléze je na notářích usilovat, aby co nejdříve byly uzákoněny nejen jejich, ale i pro veřejnost důležité požadavky.

Předně podmínka právnického doktorátu pro jmenování notářem — aneb odpadnutí podmínky té pro jmenování advokátské jako tomu je při pětiletých sborových votantech u nás výmínečně a ve státech západních vůbec, pokud doktorát má nebo nemá zvláštního vlivu na jakost prací notářských aneb advokátských, dokud účinkuje způsobilost, získaná z povolání prakticky provozovaného a pokud doktorátu vlastně zůstává vyhrazen hlavní význam pro docenturu a profesuru s teoretickým spisovatelstvím.

Za druhé unifikace čili sjednocení nyníější praktické zkoušky soudcovské, notářské a advokátské v jednotnou praktickou zkoušku justiční se čtyřčlennou komisí zkušební, sestávající ze dvou soudců, notáře a advokáta. Za třetí zřízení docentury a profesury na československých fakultách právnických —

— »o řízení mimosporném a pozůstalostním ve spojení s předpisy o státních a jiných poplatcích v těchto oborech a pak s listinářstvím čili kautelární jurisprudencí a s notářstvím« —

oč ucházejte se též příslušníci stavu notářů neb i kandidátů, pokud jste k tomu právnickým doktorátem, praktickou zkouškou a odbornou spisovatelskou činností kvalifikováni, — se kterýmžto stavem jak dle nyníějšího tak i dle budoucího notářského řádu jest universitní docentství a profesorství dobře slučitelné.

Venkoncem budiž toto celkové pojednání se svými podněty, náměty a návrhy zásadním programem stavovského dorostu k uskutečnění pro bližší i další budoucnost a buď toho všeho povšimnuto v kruzích soudcovských, ministerských a zákonodárných. —

Takovou ochranou je příkladmo nutnost, aby při nejbližším zvyšování soudních poplatků soudy s justiční správou navrhly vládě upravit poplatky za služby soudců a soudních kancelářů ve všech soukromoprávních záležitostech stran na roveň s poplatky notářskými nejen z příčiny loyální konkurence s notáři, nýbrž i v zájmu státu. — Tím odejme se advokátům řeč o lacinosti soudní a notářské drahotě a soudům odpadnou ověřovací výkony pro advokáty a též umenší se nával občanstva i lépe situovaného k soudům jak o tržních ústních tak o jiných dnech o porady — ač soudy vlastně raditi nemají, nýbrž mají vždy jen objektivně poučovati a vésti nestranné ří-

zení —, když obecnost za výkony soudů dříve bezúplatné neb aspoň velmi levné bude museti platiti zvýšené kolky státní a třeba pak ustane klamná pseudopopulární pochvala soudů za laciné práce na úkor povolání volných, ku kterým občanstvo přilne z příčin ochotnějšího posloužení.

Rozhodně pak jest nutno komisní diety soudců a soudních úředníků upravit a naroveň postaviti s komisními sazbami notářů a jejich pomocníků.

V sousedním státě, třeba se nyní nebral za vzor, už dávno konkurují s notáři soudcové, protokolující právní listiny za poplatky pro stát stejné, jaké mají notáři za svou práci pro sebe a právní zástupci neb advokáti tam listiny nevyhotovují.

Soudcovské konkurence se notáři tak obávají nemusejí, neboť právě ze statistiky sousedního státu vychází na jevo, že se až 80% občanstva v záležitostech listinářských obrací na notáře a zůstatek na soudy.

U nás, kde dle předpisu § 293 nesp. říz. soudy mají listinařiti jenom na takových místech, kde nejsou notáři, — naše soudy de facto —, nelistinaři a snad právě proto, že by notáři domněle nestačili, strhují advokáti proti svému povolání a bez oprávnění notářskou agendu listinářskou, kterážto nezákonnost má se co nejdřív odstraniti.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Ze souboru legislativy a judikatury.

Oddělení judiciální.

Nákladní automobil jest odevzdán, byly-li předány certifikát a klíče od magnetu a skřínky.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4404.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1924, Rv. I. 1644—24.)

Ku platnosti písemného posledního pořízení nestačí, že svědci se podepsali pod společný nadpis: »svědci posledního pořízení.«

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. č. 4381.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1924, R. I. 914—24.)

Oddělení pozůstalostního jmění jest po případě nutno i před podáním dědických přihlášek. V tomto období jest zapečetění pozůstalosti a správu § 812 obč. zákona provésti zvláštním správcem.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. čís. 4382.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1924, R. I. 920—24.)

Závdavkem není to, co bylo dáno až po uzavření smlouvy. Závdavek musí býti skutečně dán, nestačí, že byl slíben.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. 4362.

(Rozk. ze dne 12. listopadu 1924, Rv. II. 612—24.)

Jde o smlouvu nájemní — nikoliv pachtovní, byla-li přenechána zahrada pouze za účelem postavení atelieru a provozování živnosti fotografické.

I fotografický atelier jest »místností« ve smyslu § 30 zák. o ochr. nájemců.

Ustanovení zákona o ochraně nájemců ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 Sb. z. a n., platí i pro takové případy, ve kterých »místnost« (stavba) nájemcem podle nájemní smlouvy na nájatelném pozemku zřízená, přechází při vypršení nájemní lhůty ve vlastnictví pronajímatele.

Uveřejněno: Sb. nejv. soudu sv. VI. č. 4348.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1924, Rv. I. 1061—24.)

Opověď zápisu o zrušení obchodní veřejné společnosti likvidační firmy její a likvidátorů může býti podána třeba jen jedním veřejným společníkem, není-li zrušení firmy sporným, avšak, aby zápis byl povolen, musí k žádosti připojen býti ově-